

BEWOOND
BEWAARD

BEWOOND
BEWAARD

NIEUWSBRIEF

ZEVENDE JAARGANG NAJAAR 2003

*** Lobbywerk voor Monumenteigenaren**

Een van de redenen om Bewoond Bewaard op te richten was het informeren van regelmakers, ook bekend als kamerleden, ministers, staatssecretarissen en hogere ambtenaren, zodat zij bij het dicteren en schrijven aan de regels het belang van monumenten mee laten wegen. Bij deze rij hebben zich al jaren geleden de Europese commissarissen geschaard, maar dat was voor ons nog niet zo zicht- of voelbaar. Sinds enige jaren echter loopt het experiment met de verlaagde BTW, van 19 naar 6%, op schilder- en stucadoorswerk aan oudere panden. Doel daarvan is om na te gaan of die verlaging tot verhoogde activiteit, zeg maar meer werk, leidt. En omdat het werk van de Europese instellingen voor het grootste deel uit de BTW inkomsten wordt betaald is zo een experiment voor de Commissie een belangrijke zaak. De invulling van het experiment dat tot 1 januari 2004 loopt kan per land verschillen al naar gelang de sectoren die men wil stimuleren. De Nederlandse Europese commissaris, Frits Bolkestein begeleidt dit experiment en via verschillende wegen is getracht

hem duidelijk te maken, dat voor de instandhouding van monumenten de 13% lagere BTW op schilder- en stucwerk een belangrijke stimulans is. Het vormt een heel directe subsidie voor onderhoudsintensieve monumenten, die immers altijd meer schilderwerk vragen dan modernere huizen. Voor de 19de eeuwse, de nieuwere monumenten, waaraan vaak ook veel stucwerk zit, geldt hetzelfde. Het is gelukt aan te tonen, dat de BTW verlaging inderdaad heeft geleid tot meer activiteit op deze gebieden. Bewoond Bewaard en PHB (de Stichting tot Behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen) hebben samen met Europa Nostra (de Europese Heemschut) en NCM (Nationaal Contact Monumenten) hiervoor geijverd. In de pers is te lezen dat hij voorstelt om schilder- en stucwerk blijvend onder het verlaagde regime te brengen. Het is nog geen gelopen race dus er moet op allerlei niveau nog meer gedaan worden om deze "subsidie" blijvend te laten worden.

EMS

* Info-bladen van RDMZ

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg geeft Info-bladen uit, die bij haar zijn op te vragen via:

info@monumentenzorg.nl

of telefonisch:

(030) 6983 456 of per brief:

Postbus 1001 3700 BA Zeist.

Recent kwamen uit de nummers

33 'Bladkoper op monumenten'

34 'Bladlood op monumenten'

35 'Bladzink op monumenten'.

Het zijn heldere, korte en zeer begrijpelijke beschrijvingen over het gebruik van koper, lood en zink op daken en als afvoeren

van water op en aan monumenten. De voor- en nadelen van de materialen komen ter sprake en vooral waar men voor moet oppassen. Er zullen weinig monumenten zijn die niet met deze metalen te maken hebben.

Wij vestigen daarom speciaal de aandacht op deze informatie.

De meeste eigenaren zijn leken op het gebied van het gebruik van deze materialen op hun daken en zullen veel baat hebben bij meer kennis daarover.

De meeste restauraties zijn nodig omdat vorige eigenaren lekkages hebben laten ontstaan met rottend hout en loslatende stenen als gevolg. Dan is kennis over deze zaken essentieel bij het in

opdracht geven aan de loodgieter/dakdekker voor het vernieuwen van goten en afvoeren. Op 19de eeuwse panden komen nogal eens roevendaken voor, die geheel van zink vervaardigd zijn en dan is kennis van zaken nog belangrijker. Voorkomen dient dan te worden dat zich aan de binnenzijde van het zink vocht door condensatie kan ophopen waardoor het dakbeschot gaat rotten. Ventilatie is daar essentieel. Bij oudere panden komt lood meer voor want zink werd pas in de 19de eeuw op grote schaal gemaakt. Lood behoeft door zijn zwaarte aparte behandeling. Ook de keuze van welk materiaal historisch het meest verantwoord is wordt in de bladen aangesneden. Koper is het duurzaamst, maar was vroeger te duur. Nu het arbeidsloon de doorslag geeft kan koper goed gebruikt worden maar in het zicht zou men lood moeten aanwenden. Recentelijk is dat ook gedaan op slot Heemstede te Houten. Al deze afwegingen komen aan bod en de adviezen zijn duidelijk. De bladen zijn een echte aanrader. Schrijver dezès zou graag beschikt hebben over deze kennis bij het vernieuwen van zijn goten!
EMS

* Aftrek verbouwings / onderhoudskosten monumentpand

De belastingrechter bij het Gerechtshof te Amsterdam wees onlangs een voor Monumenteneigenaars prettig vonnis. Een man had in zijn zo juist gekocht monument alle niet-dragende muren en plafonds verwijderd en de indelingen van de verdiepingen gewijzigd door het plaatsen van nieuwe binnenmuren. Alleen de buitenmuren waren blijven staan en de balkenpartijen bleven intact. De man had alle kosten voor deze verbouwing in aftrek genomen, maar de inspecteur vond dat niet terecht. Volgens hem was er sprake van vernieuwing. Het Hof vond dat er niet een zo radicale vernieuwing van het pand had plaats gevonden dat van nieuwbouw sprake was. De belastingbetaler mocht de onderhoudskosten dus in mindering brengen op zijn inkomen (uit Steengoed 1^e jaargang nr. 4, blad van Vastgoed Belang). Nu zijn wij geen groot voorstander van dit soort radicale verbouwingen in een monument, maar als toch al vrijwel alle historische onderdelen uit het interieur verdwenen zijn kan het natuurlijk wel. Bij sloop toch steeds goed kijken of er geen

originele onderdelen bewaard kunnen worden die later weer een plaats kunnen vinden in het pand.
EMS

* Verslag Algemene Ledenvergadering, gehouden op zaterdag 17 mei 2003, te Heusden

1 Opening door de voorzitter om 11:08 uur

De voorzitter heet de aanwezige leden van harte welkom en in het bijzonder de familie Mauser, zij hebben zich buitengewoon ingezet voor onze vereniging op de Restauratiebeurs te Den Bosch.

2 Mededelingen en ingekomen stukken

- * De leden C. de Groot en M. Schimmelpenninck hebben zich schriftelijk afgemeld. (vakantie)
- * Het NCM zond aan Staatssecretaris Van Leeuwen een brief over het feit dat de gevoteerde bedragen voor monumentenrestauraties ontoereikend zijn
- * Het NRF kreeg van OCW geld om de lagerentelingen te kunnen toekennen, maar ziet de bodem van de schatkist naderen zonder direct uitzicht op nieuw geld, het advies op dit moment

is, als men een lening wil moet men zich haasten

- * Europa Nostra, de op Europese schaal werkende 'Heemschutachtige organisatie', waarbij enige honderden nationale organisaties zijn aangesloten, werpt zich op als pleitbezorger voor de monumenteneigenaren. Doel is dat die het voordeel kunnen genieten van een lager BTW-tarief voor de gebruikelijke onderhoudswerkzaamheden, zoals in Nederland de 6% voor schilderwerk en stucwerk i.p.v. 19%. Een percentage van de BTW gaat naar de financiering van de Europese instellingen, en dus zal hiervoor in Brussel geknokt moeten worden
- * Een journaliste van het NRC Handelsblad, zal de vereniging een interview afnemen voor het Cultureel Supplement in september 2003, onderwerp eigenaar-bewoners van Rijksmonumenten

3 Notulen jaarvergadering 11 mei 2002 te Deventer

De heer Jongeneel merkt op dat er een fout staat wat betreft subsidie restauratie van een Rijksmonument op pagina 9. De notulen worden verder goedgekeurd door de vergadering

4 Jaarverslag 2002 door de voorzitter

- * De voorzitter dankt het secretariaat voor de werkzaamheden afgelopen jaar
- * In 2002 werd met Ab Welgraven, de directeur van het NRF, uitvoerig van gedachten gewisseld over het vervangen van het subsidie-systeem door de lage rente leningen methodiek. Op wat langere termijn is dat inderdaad gunstig. Op dit moment is de (aftrekbare) rente 0,7% per jaar. De details staan op hun website, die via www.monumenten.nl makkelijk te bereiken is. Belangrijk voordeel is de snellere behandeling door de Belastingdienst, die de aftrekbare kosten moet vaststellen en het NRF die in weken i.p.v. maanden of jaren denken.
- * De voorzitter heeft in het verleden een voorstel gedaan, voor een collectieve inboedel en opstalverzekering, hierop is één reactie gekomen. Wij kunnen hieruit opmaken dat er onvoldoende draagvlak is voor een gezamenlijke verzekerings-gedachte, en we zullen dit dossier dan ook sluiten.
- * De Nieuwsbrieven van onze vereniging komen uit als er iets

te vermelden is, het streven is tweemaal per jaar.

- * Ons abonnement op Compendium Monumentenzorg is dit jaar beëindigd. Het wordt weinig geraadpleegd, en gezien de kosten die gemoeid zijn met dit abonnement wordt dit te kostbaar voor onze vereniging.

5 De penningmeester behandelt het financiële verslag over 2002

- * We hebben het jaar 2002 met een klein tekort moeten afsluiten. De reden hiervan is het opzetten van de website en het maken van de brochures. Verder zijn er een aantal leden die de contributie niet betaald hebben, ook niet na een herinnering. Zij zijn inmiddels van de ledenlijst gehaald.
- * Gevraagd wordt of de leden ook actief willen zijn in het aanbrengen van nieuwe leden.
- * Het financiële jaarverslag 2002 wordt door de vergadering goedgekeurd.

6 Verslag over 2002 door de kascontrolecommissie

De kascontrolecommissie, bestaande uit de heren Knuvelder en Schimmelpenninck, heeft de boeken en de daarbij behorende

administratieve bescheiden onderzocht. De heer Schimmelpenninck doet een schriftelijk verslag van zijn bevindingen. De heer Knuvelder doet het staande de vergadering, en beiden verlenen de penningmeester décharge voor het gevoerde beheer, en het bestuur voor het gevoerde financiële beleid over het jaar 2002. De heer Knuvelder treedt reglementair af als kascontrolecommissielid. De heer Joosse meldt zich aan als nieuw kascontrolecommissielid. De kascontrolecommissie over 2003 zal bestaan uit de heren Schimmelpenninck en Joosse

7 Begroting 2003 door de penningmeester

De begroting 2003 wordt puntsgewijs behandeld en toegelicht. Een speciale opmerking in de begroting is het onderdeel ledenvergadering/-excursie. Op het moment van het opstellen van de begroting was nog niet bekend hoe groot de eigen bijdrage zou zijn, dit is dan ook een stelpost geworden. De begroting wordt verder onverkort goedgekeurd.

8 toelichting op de procedure opzeggen lidmaatschap, door de penningmeester

In de statuten staat: indien men het lidmaatschap wil beëindigen, dient men voor 1 december schriftelijk op te zeggen. In de praktijk blijkt het opzeggen pas te gebeuren nadat de factuur voor de contributie is ontvangen. Ons voorstel is: de nota's in februari te versturen, bij uitblijven van betalen een herinneringsbrief sturen, en bij géén betaling zal er een incassobureau worden ingeschakeld. Vanuit de vergadering kwamen géén op- en aanmerkingen op deze te volgen procedure.

Verlies- en winstrekening 2002

Begroting 2003

Inkomsten

Contributies boekjaar	7.135,48	7.000
Contributies voorgaande jaren	108,38 -	---
Donaties	45,00	45
Bijdrage excursie	420,00	p.m.
Rente ontvangsten/diversen	<u>161,01</u>	<u>150</u>
Totaal	7.653,11	7.195

Uitgaven

Secretariaat/penningmeester/ Bestuur	1.020,28	1.200
Ledenvergadering/excursie	951,80	500
Nieuwsbrief	2.953,39	3.500
Contributies/lidmaatschappen	791,27	600
Kosten website	1.159,36	500
Kosten PR (folders)	1.075,28	750
Overige kosten	107,83	145
Rente betaald	<u>0,08</u>	<u>---</u>
Totaal	8.059,29	7.195

Saldo verlies/winst 406,18 - 0

9 Homepage/website, toelichting op de huidige informatie, en de toekomstige ontwikkelingen

* Ons bestuurslid de heer De Vilder geeft uitleg over de mogelijkheden op onze website. De website is sinds 1 november 2002 operationeel en wordt regelmatig bezocht. Het is niet de bedoeling dat onze website een overlap heeft met andere websites. Wel heeft onze website vele 'links' naar andere websites in monumentenland. De rubriek Vragen: hier kan men een vraag voorleggen en het bestuur zal proberen die zo goed mogelijk te beantwoorden. Tevens wordt als voorbeeld een aantal vragen, welke gesteld zijn via de website, toegelicht.

* We hebben de mogelijkheid voor de leden een afgeschermd gedeelte van de website operationeel te maken. Leden kunnen dan bijvoorbeeld een elektronische code krijgen, we hebben dan wel het e-mail adres nodig van de leden.

* Korte verslagen van de ledenvergadering kunnen eventueel op onze website geplaatst worden. Doch de inhoud van de Nieuwsbrief zal niet in zijn

geheel worden opgenomen.

- * Indien leden iets interessants te melden hebben voor andere leden, dat dan graag aan ons toezenden. Wij zullen dit dan op onze website plaatsen.
- * Tevens is er de mogelijkheid om een rubriek vraag en aanbod te installeren, dit geldt ook voor de 'papieren' Nieuwsbrief.

10 Rondvraag

De heer Jongeneel vraagt naar de mogelijkheden van samenwerking met andere verenigingen. Hij vraagt dit te onderzoeken, hijzelf is lid van de 'Stichting Boerderij en Erf' te Alblasserwaard. De heer Jongeneel zal een periodiek van deze stichting sturen naar het secretariaat van Bewoond Bewaard.

11 Sluiting

De voorzitter sluit, onder dankzegging voor de inbreng en aanwezigheid van de leden, de vergadering om 12:26 uur, en wenst alle aanwezigen een smakelijke lunch, en tevens een aangename stadswandeling.

* Monumentencommissie

In 2001 heeft het NCM (Nationaal Contact Monumenten) een vervolg-onderzoek laten doen

over het functioneren van de monumentencommissies. Wat heeft u aan zo'n commissie? Als u uw monument wilt aanpassen aan de eisen van de tijd komt u al snel op het werkgebied van die gemeentelijke commissie. De leden daarvan bekijken of uw wensen zijn te verenigen met de algemene wens om een monument zo ongeschonden mogelijk te bewaren. Dat is hun officiële taak.

De commissie adviseert B&W over de monumentenkant van de bouwaanvraag. In de commissie hebben zitting enige burgers, een lid van B&W of een raadslid, de monumentenambtenaar en een ambtenaar als secretaris. Vaak zit er nog een lid van de welstandscommissie in al of niet van de Provincie afkomstig. Die laatste heeft alleen een adviserende stem. In de noordelijke Provincies hebben de meeste gemeenten het commissiewerk uitbesteed aan de provinciale welstands- en monumentencommissies. Dat is jammer want dat laat de lokale inbreng buiten spel. Bovendien zijn die ambtelijke commissies minder benaderbaar. Bij de indiening van de bouwaanvraag voor uw monument loont het de moeite om met de behandelend ambtenaar

van tevoren te gaan praten om gevoel te krijgen op wat hij/zij aanvaardbaar acht. Als u problemen voorziet is het ook aan te raden een gesprek met een of meerdere van de stemgerechtigde burgerleden te hebben. Die kunnen met u meedenken en in ieder geval een indicatie geven hoe zij over uw aanvraag denken. Het is aan te bevelen hen bij u thuis uit te nodigen om de situatie goed te kunnen bekijken. Een kopje thee of koffie doet dan geen kwaad voor de goede sfeer. Iedereen wil altijd au serieux genomen worden en dat geldt ook voor leden van de monumentencommissie. Zij worden om hun deskundigheid en enthousiasme voor de monumenten in de commissie gehaald en zijn vrijwel altijd bereid om ook buiten de officiële vergadering hun mening te geven.

* Het lage BTW tarief voor schilder- en stucwerk

Zoals op pagina 1 gemeld, hebben zowel de Europese Commissie als enige lokale Nederlandse ministeries laten nagaan of het lage BTW-tarief - 6% i.p.v. 19%- dat geldt voor schilder- en stucwerk aan huizen

ouder dan 15 jaar effect heeft op de werkgelegenheid. Daar het dus al de huizen van onze leden betreft is het van belang van u te horen, ten eerste of de schilderen stucbedrijven die 6% in rekening brengen of het hogere tarief. Ten tweede, of het lagere percentage tot meer werk geleid heeft in uw geval. Ondergetekende kreeg van een schilder een rekening met 19% BTW die schielijk ingetrokken en door een met 6% vervangen werd toen hij reclameerde. Wij horen gaarne van u. EMS

* Nieuw isolerend glas met een 'levend' oppervlak

In een vorige Nieuwsbrief hebben wij het verschil tussen het moderne spiegelglas en het oude onregelmatige en dus levendiger glas voor vensters in oudere monumenten behandeld. Ook het probleem van het gebruik van thermopane, dat ook een vlak uiterlijk heeft en bovendien in oude raamroeden nauwelijks in te passen is, werd aangestipt. Op de laatste restauratiebeurs in Den Bosch dit voorjaar maakte restauratie architect Maarten Fritz ondergetekende opmerkzaam op de firma Van Ruysdael, die een nieuw soort vensterglas heeft

ontwikkeld speciaal voor monumenten. Dat glas heeft een isolerende waarde welke die van thermopane benadert en die een oneffen oppervlak heeft zonder dat het Anton Pieckachtig wordt. De firma maakt ook schuiframen in alle gewenste maten en roedeverdelingen die met een modern systeem heel gemakkelijk open en dicht te schuiven zijn. Als u een half verrot schuifraam of een volkomen niet passend raam heeft in uw monument zou hun systeem overwogen kunnen worden. Hun website: www.vanruysdael.com, zij zijn gevestigd op Oude Delft 207, 2611 HD DELFT. 2159315
Telefoon: (015) 213 36 15 ← wij zijn
EMS

* Isolatie van kruipruimtes

Op de restauratiebeurs in Den Bosch dit voorjaar vonden wij de firma De Vries, die in een kruipruimte isolatie aanbrengt. Zij hebben twee materialen waarmee zij werken. De eerste is met schelpen, vanouds een veelgebruikt materiaal om marmer-tegels, platen en plavuizen op te leggen zodat die geen vocht opzuigen uit een eventueel nattige ondergrond. De tweede is met hergebruikt polystyreen, dat tot

poreuze kleine cilindertjes gevormd wordt, die met lucht in de kruipruimte geblazen kunnen worden. Zij geven eerst advies. Het systeem werkt door het koel houden van de ondergrond door de isolatie waardoor aanwezige waterdamp op de koele ondergrond condenseert. Daardoor wordt minder energie gebruikt om de vochtige lucht te verwarmen en is het systeem subsidiabel door de energieleverancier. Het is aan te bevelen om het bedrijf om referenties te vragen waar hun systeem succes blijkt te hebben. Hun website: www.fries-drowa.nl, gevestigd: Douwelaan 86 9062 EN OENKERK Telefoon: (058) 256 30 68 of (058) 256 20 97 EMS

* **Marmerschilder**

Ook alweer op de restauratiebeurs in Den Bosch stond het bedrijf Buist, schilders uit Groningen met panelen die voortreffelijk beschilderd waren met allerlei imitaties van marmer en decoratieve kalksteen. Ondergetekende zocht al 15 jaar naar een marmerschilder, die zijn gedraaide grenenhouten haardpilaren kon marmeren op een wijze, die echt marmer nabij zou komen. Om een lang verhaal kort

te maken, hij is met deze firma in zee gegaan en kan melden dat het resultaat aan de hoge verwachting beantwoordt. Desgewenst kunt u bij hem het resultaat bewonderen. De wens was een imitatie van Belgisch rood marmer, zogenaamd rouge royal zoals dat van de zuilen onder het grote orgel van de Nieuwe kerk te Amsterdam. Die zijn wel vijf maal zo groot, maar dat deert niet. De schilder, die deze vaardigheid om niet te zeggen kunst, beheerst is Lex van der Zwaag. E-mail: info@corbuist.nl Gevestigd : Duinkerkenstraat 37, 9723 BP GRONINGEN, Telefoon: (050) 599 57 70 EMS

Voor de goede orde willen wij erop wijzen dat onze vereniging noch de bestuurders enige verantwoording kunnen nemen voor gegeven adviezen of aanbevelingen. De leden zijn zelf verantwoordelijk voor de gevolgen van het gebruikmaken van de diensten van genoemde firma's of individuen.

**Kijk ook eens op onze website,
www.bewoondbewaard.nl**

De Nieuwsbrief van RDMZ van september 2003 beveelt een paar boeken aan die vooral voor bewoners van boerderijen belangrijk zijn, nl:
Bouwen aan boerderijen, ISBN 90-5879-108-2, Terra Zutphen, € 27,50

Daar de meeste leden reeds in een monument wonen zijn gegevens over goed onderhoud van belang. Federatie Monumentenwacht Nederland (033) 479 07 70, of info@monumentenwacht.nl maakte een Onderhoudswijzer voor historische boerderijen die voor € 5 te bestellen is.

RDMZ INFO nr. 36 gaat over Veilig werken in en op monumenten. Kosten van het aanbrengen van beugels op dak om trappen aan te haken of veiligheidsgordels zijn in ieder geval in box 1 aftrekbaar. In een aantal gevallen is daarvoor ook BRRM of BROM subsidie te krijgen. De beleidsregels onderhoud en restauratie monumenten zijn daartoe te raadplegen. Bij de gemeente en RDMZ zijn die te krijgen. De info bulletins van RDMZ zijn bij hen te bestellen: Telefoon: (030) 698 34 56 of per fax: (030) 698 16 18

* **Mededeling: De Algemene Ledenvergadering 2004, zal gehouden worden op zaterdag 22 mei 2004 te Appingedam, in de provincie Groningen.**
De vergadering zal plaatsvinden in Grand Café "De Oude Rechtbank". Aansluitend de lunch. Na de lunch begint het excursieprogramma, dat er veelbelovend uitziet. De historische binnenstad van Appingedam is een grote verzameling schitterende monumenten. Tientallen eeuwenoude panden zijn gerestaureerd. Het meest in het oog springend zijn de imposante Nicolaikerkerk (1225), het raadhuis (1630), de beroemde hangende keukens, de voormalige rechtbank, de Fransche School, de tot woning verbouwde pakhuizen aan de Solwerderstraat, de voormalige Synagoge in de Broerstraat en het Museum Stad Appingedam, dat gevestigd is in één van de oudste stenen huizen van de stad. Tevens kunnen we het oude Raadhuis bezoeken. Teveel om op te noemen. Midden in historisch Appingedam ligt de jachthaven. We gaan in ieder geval van hieruit een boottocht maken door het centrum, en krijgen onderweg uitleg van een deskundige. We

onderzoeken nog de mogelijkheid om monumenten/woningen inpandig te bekijken.

Mogelijkheden om te overnachten in Appingedam.

Gezien de reisafstand is hier wellicht belangstelling voor.

De heer Bieleveld (lid van de Vereniging) heeft een paar mogelijkheden uitgezocht.

Van het hotel in de binnenstad van Appingedam "Het Wapen van Leiden", zijn de overnachtingskosten als volgt: één-persoonskamer met ontbijt € 66,50, tweepersoonskamer met ontbijt € 85,00.

Drie kilometer buiten

Appingedam ligt het historisch landgoed "Ekenstein". De kosten hiervan zijn: éénpersoonskamer met ontbijt € 70,00 tweepersoonskamer met ontbijt € 85,00. Bed & Breakfast accommodatie direct tegen het centrum van Appingedam is: "Pension Kersten". Eénpersoonskamer met ontbijt € 25,00, tweepersoonskamer met ontbijt € 40,00.

Natuurlijk zijn er meerdere mogelijkheden.

Indien u besluit tot overnachten in Appingedam, dan dient u dit wel individueel te boeken en af te rekenen. De eigen bijdrage voor

deze dag is vastgesteld op € 15,00 per persoon.

Uiteraard is op deze dag uw partner eveneens van harte welkom.

Aanmelden:

Dit doet u door het overmaken van € 15,00 per persoon, op Postbankrekening 425 81 70 van de Vereniging Bewoond Bewaard te Dreischor, onder vermelding van ALV 2004 met uw naam/-namen. Uw betaling is de bevestiging van deelname. Voor de goede orde willen wij u er attent op maken dat restitutie van uw inschrijving mogelijk is tot 4 weken voor de vergadering. Dus vóór 23 april.

*** Bewoond Bewaard haalt de krant**

In het cultureel supplement van het NRC Handelsblad van 12 september kwam onze voorzitter Munnig Schmidt uitgebreid aan het woord. "Wie een monument bewoont, zo is de boodschap moet in staat zijn de schoonheid en de rijke historie van zo'n huis boven de vele mankementen ervan te stellen en bereid zijn er tijd en vaak ook geld in te steken. Een monument moet je hobby zijn." Aldus Munnig Schmidt.

Onze leden kunnen hem alleen maar van harte gelijk geven.

*** Monumentenjaarboek van de Stichting Nationaal Contact Monumenten**

Het jaarboek vormt een belangrijk naslagwerk. In het jaarboek wordt o.a. de hiernavolgende informatie elk jaar weer gebundeld en geactualiseerd:

- Gegevens van de belangrijke landelijke particuliere monumentenorganisaties
- Gegevens van de bijna 400 bij het NCM aangesloten organisaties
- Jaarverslag van het NCM en de lijst van publicaties
- Informatie over de diverse subsidieregelingen
- Monumentenzorg op provinciale begrotingen en aanspreekpunten bij de provincies
- Volledige monumentenwet 1988
- Nuttige adressen: ministeries, rijksdiensten, provinciale steunpunten, welstand-organisaties enz..De prijs is € 10,- Zie www.stichtingncm.nl

*** Ter leering ende vermaeck (8)**

In de nieuwsbrief van Bewoond Bewaard leest u elke aflevering de belevenissen van een overigens fictieve monumenteigenaar. In deze serie komen al zijn financiële zorgen aan bod. Daarbij putten wij uit de vele vragen die dagelijks bij het Nationaal Restauratiefonds binnenkomen. Zo kunt u leren van de ervaringen van anderen en wellicht problemen een stap voorblijven en misverstanden omzeilen. In de vorige nieuwsbrieven hebben wij kennis gemaakt met Hans en Marieke Zondergeld, én met hun te restaureren monumentale boerderij. Deze aflevering: het Restauratiefonds.

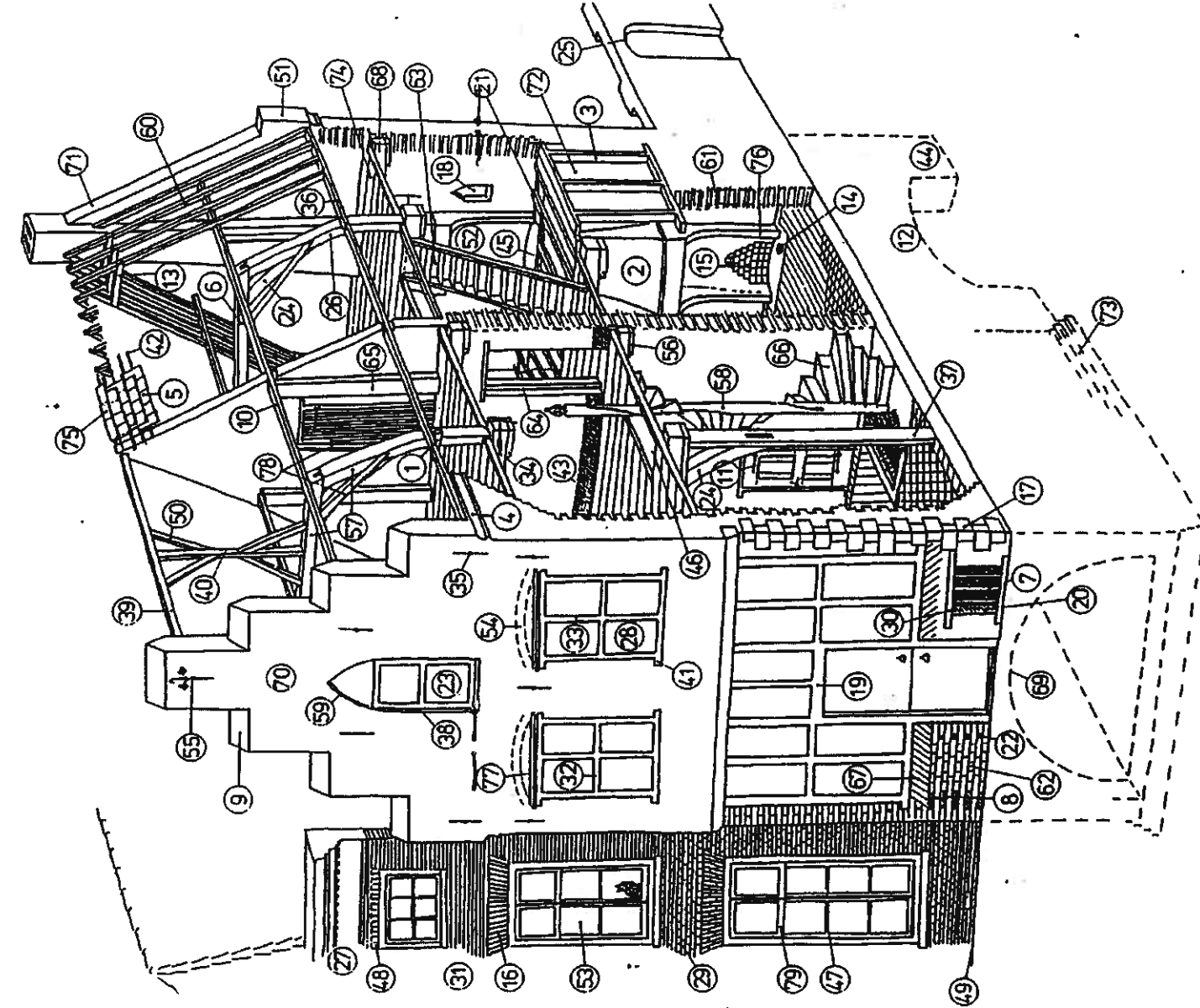
"Vergunningen binnen, duidelijkheid over de belastingaftrek,... en de subsidiebeschikking op de deurmat. We zijn al een heel eind op streek. Eigenlijk vinden we dat dit ook wel mag. Het is immers al meer dan een jaar geleden dat we voor het eerst bij de gemeente gingen praten over onze verbouwplannen. Maar de gemeente-ambtenaar monumentenzorg, Jannie Snel, had ons daar al voor gewaarschuwd,

Bouwkundige termen

In dit artikel komen enkele bouwkundige termen voor, bij de meesten van u waarschijnlijk wel bekend. Er bestaan er echter veel meer. In het kader van dit en ook latere publicaties over monumenten en hun restauratie leek het ons aardig u een overzicht te geven van deze en andere termen. Daarbij mochten wij, uiteraard onder bijzondere dankzegging, gebruik maken van een tekening van Bart Klück. Het betreft een niet bestaand huis waarin een aantal bouwkundige onderdelen is aangegeven, met bijbehorende verklaring.

- 1 Blakkeel
- 2 Boezem
- 3 Bokkozijn
- 4 Daklijst
- 5 Dakregel
- 6 Dakbalk
- 7 Diefijter
- 8 Driekleoor
- 9 Ezelsrug

- 10 Fliering of warmplaat
- 11 Geheng
- 12 Grondboog
- 13 Haambout
- 14 Haarlipput
- 15 Haarsteen-ensemble
- 16 Haekkam
- 17 Haekkeating
- 18 Kaarntis
- 19 Kalf
- 20 Kelderlicht
- 21 Kinderbint
- 22 (Klis)kleoor
- 23 Kloostervenster
- 24 Korbeel
- 25 Korhoog
- 26 Kronner
- 27 Kroonlijst
- 28 Kruisvenster
- 29 Kruisverband
- 30 Latel

- 31 Lijzigevel
- 32 Middendorpel
- 33 Middenstijl
- 34 Moerbalk
- 35 Muuranker
- 36 Muurplaat
- 37 Muurstijl
- 38 Negge
- 39 Nukgording
- 40 Nukstijl
- 41 Oor
- 42 Panlat
- 43 Plint
- 44 Poer
- 45 Ruveelhalk
- 46 Raveeling
- 47 Kneede
- 48 Rollaag
- 49 Rootlijn
- 50 Schoor
- 51 Schouder
- 52 Schouw
- 53 Schuifvenster (empire)
- 54 Segmentboog
- 55 Sieranker
- 56 Sierelstuk
- 57 Spaansjuk
- 58 Spiltrap
- 59 Spitsboog
- 60 Sporenpaar
- 61 Staande rand
- 62 Staande verband
- 63 Seekrap
- 64 Sreenspanning
- 65 Steunbeer
- 66 Sraombord
- 67 Sraomlaag
- 68 Srijkbalk
- 69 Tonggewelf
- 70 Trappevel
- 71 Truigevel
- 72 Tweelichtvenster
- 73 Versnijding
- 74 Vloerdelen
- 75 Vorskpan
- 76 Wang
- 77 Waterlijst
- 78 Windschoor
- 79 Wisseldorpel

“monumentenzorg vraagt om een lange adem”.

In de subsidiebeschikking stond wat wij eigenlijk al een beetje wisten. We kregen 20% subsidie in 2006 en konden naar het Nationaal Restauratiefonds voor een laagrentende lening en voor het voorfinanciering van de subsidie. Het lag niet in onze bedoeling om tot 2006 te wachten met het werk. De kostenstijgingen vliegen je immers om de oren tegenwoordig. Wat ons eigenlijk wel verbaasde is dat het Restauratiefonds zelf al contact met ons opnam. We hadden binnen no-time een offerte in huis voor een laag-rentende restauratie hypotheek én voor de voorfinanciering van de subsidie. Alles tegen 1 procent rente!! Terwijl wij nog aan het nadenken waren over de details, en vooral over de financiering van het restant, werden we al gebeld door iemand van het Restauratiefonds. Die wilde in eerste instantie weten of alles wat zij ons gestuurd hadden duidelijk was en of wij nog vragen hadden. In het gesprek bleek echter al snel dat het Restauratiefonds ons ook kon helpen met de financiering van het restant. En dat was nou net de sluitsteen van het financiële

plaatje die we nodig hadden. Op zich wel aardig hoor dat je subsidie krijgt en belastingaftrek, maar kunnen ze dat niet wat slimmer op elkaar afstemmen? Op het moment dat je de aannemer moet gaan betalen is het geld er immers nog niet. De subsidie pas in 2006 en de belastingteruggave pas nadat we de belastingaangifte van volgend jaar hebben gedaan. Gelukkig wist de dame van het Restauratiefonds daar voor ons een oplossing voor. Zij kunnen namelijk ook de belastingteruggave voor financieren. Ze berekenen op basis van de uitspraak van het Bureau Monumentenpanden van de Belastingdienst wat je ongeveer terugkrijgt, en zorgen er dan voor dat dit geld al in het Bouwkrediet gestopt wordt. Met de subsidie gaat dat net zo. En dat is handig, want dan is er één pot met geld om de aannemer uit te betalen. Zeker als je meteen bij het Restauratiefonds het ontbrekende deel financiert. Er ging natuurlijk ook wel een deel van onze spaarcentjes in zitten. Het Restauratiefonds heeft voor ons eerst een vrijblijvende financieringsopzet gemaakt. Op die manier wisten we van tevoren precies waar we aan toe zouden

zijn. Met zo'n complex geheel vonden wij het van belang om precies te weten wat we na de restauratie per maand zouden gaan betalen. In die periode hadden we veel contact met de kredietadviseur van het NRF. Die wist ons bovendien nog handige tips te geven ook. Uiteindelijk is alles best vlot afgehandeld. Met een week hadden we een complete financieringsofferte in huis waar alles in stond; exact zoals we het afgesproken hadden. Volgende week gaan we naar de notaris. Dan is alles rond en kunnen we echt beginnen. En daar hebben we naar uitgekeken. P. Baars
NRF

* **Nederlandse Restauratiebeurs 2003**

Op 15 t/m 17 mei 2003 is in de Brabanthallen te Den Bosch de Nederlandse restauratiebeurs gehouden. Bewoond Bewaard was erbij in de persoon van onze leden Mauser en Van Beusekom alsmede onze voorzitter. In de stand van NCM hebben zij zich de blaren op de tong gepraat met de vele belangstellenden. Een golf(je) nieuwe leden was het gevolg. Eén interessant nieuwtje willen we u niet onthouden: er is

nu isolatieglas dat niet meer uit dubbel glas bestaat (funest voor het monumentenbeeld) maar uit een massieve ruit met een isolerende tussenlaag. Dit glas kan zelfs in antiek “look” geleverd worden dus met kleine oneffenheden die voor oud glas zo kenmerkend zijn. Zie elders in deze Nieuwsbrief).

De beurs is tweemaal dus in 2005 zijn we er weer bij. Meer informatie op www.restauratiebeurs.nl

* **Renovatieprijs 2003**

Dinsdagmiddag 17 juni zijn in Hotel New York in Rotterdam de prijzen uitgereikt aan de winnaars van de verschillende categorieën van de Nationale Renovatie Prijs 2003. Voor de negende editie van de NRP waren oorspronkelijk 73 projecten ingezonden, waarvan uiteindelijk tien projecten werden genomineerd. Prijswinnaars: Categorie Woningbouw Renovatie Siersteenlaan, Groningen. De jury prijst dit project als een inspirerend voorbeeld van moderne herstructurering. Categorie Woningbouw Herbesteding: Maison d'Essence, Zaanstad. De jury waardeert van deze inzending de

voorbeeldige aanpak van een jong industrieel monument. Categorie Utiliteitsbouw: Kamer van Koophandel, Rotterdam. De jury ziet dit project als een belangrijk voorbeeld van hergebruik en revitalisering van deze kwetsbare vroegnaoorlogse gebouwcategorie. Innovatieprijs: Huize Patrimonium, Amsterdam. Deze prijs valt onder auspiciën van de Stichting Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV). Deze renovatie is een voorbeeld hoe bij woonzorgvoorzieningen het bestaande casco benut kan worden als een ondersteuning voor de vernieuwing in de woonzorgsector. Publieksprijs: Laurentius Schrijnenhuis, Heerlen. Voor het eerst in de geschiedenis van de prijs kon digitaal gestemd worden op de publieksprijs via de NRP-website. Meer informatie op www.nationalerenovatieprijis.nl

* **Erkende bedrijven**

Problemen met het zoeken naar een erkend bedrijf zijn met een bezoekje aan de site www.erkendebedrijven.nl zo goed als opgelost. Op deze site staat een overzicht van erkende bedrijven in ca vijftig sectoren, van aannemers tot zwembadspecialisten. Al deze bedrijven

hebben een ISO of andere certificering. Dit geeft weliswaar geen absolute garantie voor kwaliteit maar je weet dat je in ieder geval niet met een beunhaas te maken hebt.

* **Glazeniers verenigen zich**

De ondernemers glazeniers hebben zich verenigd in de OVG en brachten meteen een site in de lucht: www.ovgonline.nl. Naast de traditionele glasspecialisten zoals glas-in-lood/koper zijn hierop ook nieuwe technieken waaronder tiffany, fusing en zeefdrukken op glas te vinden. Een ledenlijst van aangesloten glazeniers per provincie completeert het geheel.

* **Het praktijkboek Instandhouding Monumenten**

Het restauratievademecum bestaat al enkele jaren niet meer. Toch heeft de Rijksdienst voor de Monumentenzorg gemeend, dat de restauratiewereld het niet kan stellen zonder de stroom informatie waarin het vademecum voorzag. In de plaats daarvan wordt daarom al weer enkele jaren het Praktijkboek Instandhouding Monumenten uitgegeven. Thans bestaat het praktijkboek uit ringbanden met daarin katernen

die de gehele praktijk van instandhouding en restauratie van monumenten beslaan. Met regelmaat verschijnen er nieuwe katernen. Het praktijkboek is een onmisbaar gereedschap voor ieder die zich met het beheren, onderhouden en restaureren van monumenten bezig houdt. Alle bij het werken aan monumenten betrokkenen moeten het boek daarom binnen handbereik hebben. Aan de totstandkoming van de artikelen wordt door een aantal instituten gewerkt. Naast de twee kenniscentra, Rijksdienst voor de Monumentenzorg en Instituut Collectie Nederland, zijn dat de Stichting Nationaal Restauratiefonds, TNO-Bouw en Atelier Rijksbouwmeester & Rijksgebouwendienst. Het ligt in het voornemen om dit samenwerkingsverband uit te breiden door het aangaan of versterken van contacten met de universiteiten, de Monumenten-wacht en wellicht ook een aantal Belgische instituten. Er zijn inmiddels een aantal katernen:
Instandhouding historische constructies van IJzer en Staal. Omgaan met sterkte en stabiliteit van Gerard Nieuwmeyr van de Technische Universiteit Delft. **Reinigen van**

gevels 2 van Tomas Wijffels van TNO-Bouw. **MDDS, het Masonry Damage Diagnostic System** van Rob van Hees van TNO-Bouw. **NDO-technieken bij houtonderzoek** (NDO is niet -destructief onderzoek) van Bas van Etten van TNO-Bouw. Het tweede en het vierde katern vormen een aanvulling op eerdere bijlagen: **Reinigen van gevels** van Van Hunen, Van Rooden en leden van de werkgroep 'Het Veilig Reinigen van Gevels' van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en **Niet-destructief onderzoek aan monum-tale gebouwen** van Heruc, Groot (beide Technische Universiteit Delft), Van Bommel (Atelier Rijksbouwmeester) en De Waal (Zelfstandig adviseur). **Restauratie-Ethiek deel 2** van Bert van Bommel. **Nieuwe injectietechniek tegen vocht- en zouttransport** (naar aanleiding van proeven, uitgevoerd bij het Rijksmuseum) van Bert Witterman, directeur van Dry-Works. **Bibliotheek Ets Haim-Livraria D. Montezinos. Behuizing oudste joodse bibliotheek vormt gevaar voor voortbestaan collectie**

van Maaike Staffhorst. Die put uit de ervaringen van Ton Jütte van het Instituut Collectie Nederland. In aflevering 13 van het Praktijkboek vinden we de volgende bijdragen: Kennisateliers, een instrument voor Belvédère in de gemeentelijke praktijk. Dit artikel gaat in op de mogelijkheden en kansen die de cultuurhistorie kan bieden bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Aan de hand van het project Kennisateliers, dat in 2002 door het Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland werd uitgevoerd, wordt dit instrument beschreven en toegelicht. Voor meer informatie over het praktijkboek en voor het

aangaan van abonnementen kan men terecht op www.sdu.nl. Oorspronkelijke serie artikelen van Bert van Bommel, bewerkt door Diedrick de Vilder

*** Monumentenvergunningen en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg**

We zijn de gelukkige bezitters van monumenten. Deze zijn beschermd ingevolge de Monumentenwet, officieel de 'Monumentenwet 1988' geheten. In de wandelgangen worden monumenten, die op grond van

die wet zijn beschermd, rijksmonumenten genoemd. Dat leidt nog al eens tot verwarring, want bij de term rijksmonumenten wordt al gauw gedacht dat deze monumenten ook eigendom van het rijk zijn. De meeste rijksmonumenten zijn echter particulier eigendom, om even in aantallen te denken: het totaal aantal rijksmonumenten is momenteel ongeveer 50.000. Daarvan zijn er slechts ongeveer 500 daadwerkelijk eigendom van de rijksoverheid, dus zo'n 1%. Ter voorkoming van verwarring spreken we bij deze monumenten van de rijksmonumenten in rijksbezit. Afhankelijk van de manier waarop je telt zijn daarvan weer zo'n 250 á 300 in beheer bij de Rijksgebouwendienst. De rijksmonumenten vallen onder bescherming van de wet, en zijn daarom onderhevig aan de wettelijke gevolgen die hieruit voortvloeien. De belangrijkste consequentie, waar we mee te maken hebben, is het vergunningstelsel. Voor elke wijziging aan een monument is een vergunning nodig, in dit geval een vergunning op grond van de Monumentenwet 1988. De vergunningverlening is in de wet gedecentraliseerd naar de ge-

meenten. Hiervoor gelden dan wel enkele voorwaarden, waar die gemeenten aan moeten voldoen, maar in de meeste gemeenten in Nederland is dat inmiddels het geval. Daar is de gemeente, i.c. Burgemeester en Wethouders, bevoegd tot het afgeven van een monumentenvergunning. Meestal is er ook een bouwvergunning nodig. Ook die wordt door de gemeente afgegeven. Een bouwvergunning voor een beschermd monument kan alleen verleend worden als er een monumentenvergunning is. De vergunningsaanvraag wordt bij de gemeente ingediend. Dat geldt voor iedere eigenaar van een rijksmonument, dus ook de rijksoverheid zelf. Het klinkt misschien niet geheel logisch in de bestuurlijke hiërarchie, maar de gemeente beslist dus ook over bouwvragen en aanvragen voor een monumentenvergunning van het rijk. B&W moeten ten behoeve van hun beslissing verplicht advies inwinnen bij een commissie van deskundigen, in de praktijk de gemeentelijke monumenten- of welstandscommissie, en bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Formeel is het zo dat voor elke wijziging een vergunning is vereist. Dat geldt niet alleen voor verbouwingen of

restauraties, maar ook voor het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden. Dat laatste wordt nog al eens vergeten, want voor onderhoudswerkzaamheden is in de regel geen bouwvergunning nodig. Het is zeer belangrijk om een monumentenvergunning tijdig aan te vragen ter voorkoming van onnodige problemen. De aanvraag geschiedt op basis van tekeningen van de bestaande en de nieuwe toestand, en/of van een beschrijving van de werkzaamheden indien er geen architectonische wijzigingen aan de orde zijn, maar alleen onderhoud zoals het vernieuwen van voegwerk of het reinigen van gevels. Als je niet zeker weet of een monumentenproject, dat je onder handen hebt, vergunningsplichtig is, is het verstandig dit even te checken bij de monumentenambtenaar van de gemeente. Dit voorkomt vervelende situaties als de gemeente de bouwwerkzaamheden moet stil leggen wegens het ontbreken van een vergunning.

Oorspronkelijk artikel van Rob Apell, bewerkt door Diedrick de Vilder.

* Zout in de muur! Zoek de Compass website

Binnen het EU-kaderprogramma Environment wordt al jaren door TNO-Bouw in samenwerking met andere onderzoeksinstellingen uit de Europese Unie onderzoek verricht naar aspecten van degradatie en instandhouding van monumenten. De gegenereerde kennis wordt -behalve in dikke rapporten- steeds meer in artikelen in het Praktijkboek Instandhouding Monumenten beschikbaar gesteld aan de vakwereld. Thans bestaat ook de mogelijkheid om het onderzoek van wat meer nabij te volgen. Tot de 'deliverables' van het COMPASS-project behoort namelijk ook een website, waarin het onderzoek wordt toegelicht en de stand van zaken wordt weergegeven. Nu nog is de site geheel in het Engels, maar er wordt gewerkt aan vertaling van de site naar de landstalen van de deelnemende onderzoeksinstituten. Naast een Spaanse, Portugese en Franse versie ligt dus ook een Nederlandse in het verschiet. Op de COMPASS-site is ook het nodige te lezen over een nauw verwant ander onderzoek: ASSET. Beide projecten hebben namelijk van

alles te doen met zout. ASSET staat voor Assessment of suitable products for the conservative treatment of sea-salt decay (onderzoek naar voorwaarden waaraan producten moeten voldoen, die gebruikt kunnen worden voor conserverende behandeling van muurwerk dat onderhevig is aan verval als gevolg van belasting door zeezouten). COMPASS (Compatibility of plasters and renders with salt loaded substrates in historic buildings) over de compatibiliteit van pleisters en stucwerk op zoutbelaste ondergronden in historische gebouwen. Zowel bij ASSET als bij COMPASS maakt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek een belangrijk deel uit van de opgave. Over de werking van zout in poreuze bouwmaterialen bestaan namelijk verschillende theorieën. Bij het Willem van Oranjeproject (grafmonument in Delft) heeft Rijksgebouwendienst in de voorlichting altijd één van deze modellen naar voren gebracht: zoutkristallen groeien in poriën, ook als de poriëruimte vol is, en drukken daardoor de steen kapot. Dit is het eenvoudigste model. Er bestaan echter ook andere theorieën. Een daarvan is die van de supersaturatie:

meervoudige oververzadiging van zoutoplossingen in de poriën doet een grote druk ontstaan. Met onderzoeksmiddelen als de raster elektronen microscoop (SEM) en de nucleaire magnetische respons (NMR, vergelijkbaar met een scan in het ziekenhuis) zullen die theorieën aan onderzoek kunnen worden getoetst. In COMPASS wordt ook (toegepast) wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd aan pleisters en stuclagen. Werken zoutbestendige pleisters inderdaad zoals de producenten beweren, hoe goed doen ze het dan en hoe kunnen ze eventueel verbeterd worden. Hoe werkt zoutbelasting op traditionele pleisters en stuclagen. Bij ASSET zullen voorwaarden worden geformuleerd voor producten die ten doel hebben zoutschade te voorkomen of te beperken. Een gedachte is dat speciale hydrofobeermiddelen met ultra diepe indringing een oplossing zouden kunnen bieden. Maar je zou evenzeer kunnen vrezen dat deze middelen slechts leiden tot een uitstel van de schade, die als ze optreedt bovendien uitermate groot zal zijn. Het zijn nu nog slechts (gefundeerde) redeneringen, maar dankzij ASSET moeten we in de toekomst het

gedrag van dit soort (en andere) producten beter kunnen voorspellen. Bezoek voor meer informatie de website: www.compass-salt.org

Oorspronkelijk artikel van Bert van Bommel, bewerkt door Diederick de Vilder.

* Het kalkboek

Het is inmiddels enkele jaren geleden, dat bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg in Zeist een grote groep producenten en leveranciers van kalk, vertegenwoordigers uit de aannemerij, wetenschappers, instandhoudingstechnologen en andere deskundigen een aantal keren tezamen kwam om te spreken over de mogelijkheden en beperkingen van kalkmortels voor voegwerk en metselwerk. Initiatiefnemer was Matth van Rooden, die graag voor zijn pensionering dit zo gewaardeerde doch helaas ook wat vergeten materiaal voor het voetlicht wilde brengen. Tijdens de bijeenkomsten is een schat aan materiaal verzameld. Vervolgens is een redactie aangesteld, die op grond van dit materiaal het onderzoek naar bronnen heeft voortgezet en aan het werk is getogen om een publicatie voor te bereiden van

een Kalkboek. Onder voorzitterschap van Koen van Balen (hoogleraar, verbonden aan de Katholieke Universiteit Leuven) werkte aan de totstandkoming van dit boek verder Bert van Bommel (secretaris van de redactie, Atelier Rijksbouwmeester), Rob van Hees (TNO Bouw), Jeroen van Rhijn (Rockview Gesteente-expertise), Michiel van Hunen (Rijksdienst voor de Monumentenzorg) en de eerder genoemde Matth van Rooden (tot zijn pensionering ook Rijksdienst voor de Monumentenzorg). Inmiddels is het boek zo ver gevorderd, dat de publicatie ervan een feit is. Het eerste exemplaar is op 10 september 2003 uitgereikt in de Grote Kerk te Breda. Dat gebeurde tijdens het jaarlijkse Instandhoudings-symposium van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, dat dit jaar geheel in het teken stond van de toepassing van kalkmortels. Oorspronkelijk artikel van Bert van Bommel, bewerkt door Diedrick de Vilder.

Restauratiearchitecten

Het bestuur beschikt over de namen van een aantal restauratiearchitecten waarmee goede ervaringen zijn opgedaan. Op verzoek van de leden kunnen die gegeven worden. Het publiceren daarvan vindt het bestuur echter minder geschikt daar dat als een soort keurmerk opgevat zou kunnen worden met de bijbehorende verantwoordelijkheid. Die laatste kan en wil het bestuur niet dragen.

Colofon

Uitgegeven door de Vereniging
Bewoond Bewaard

Postadres:
Herengracht 474
1017 CA AMSTERDAM

Telefoon: (0294) 231 280

Telefax: (0294) 232 651

Postbankrekening: 4258170

www.bewoondbewaard.nl

Redactie

Mw M.J.L. Baak-Chapman
H. Doeleman
E. Munnig Schmidt
D. de Vilder

Procedure opzeggen lidmaatschap

Het lidmaatschap is gelijk aan enig kalenderjaar. Opzegging kan slechts schriftelijk geschieden aan het secretariaat. De opzegging moet ons uiterlijk 30 november bereiken hebben, en is van toepassing nadat het aan u is bevestigd middels de e-mail of per briefpost.

Toelichting foto op de omslag

Lauriergracht 2 Amsterdam
Bij de Eerste Uitleg van Amsterdam in 1612 ontstonden de westelijke Grachtengordel en de Jordaan. De Lauriergracht is een van de Jordaangrachten, en is bekend van Multatuli en Breitner. De bouwdatum van het huis is niet precies bekend. Wel staat het huis al ingetekend op de kaart van 1625 van Balthazar Florisz., met een voor die tijd gebruikelijke trapgevel.

De achtereenvolgende bewoners waren van beroep wijnkoper, tot het huis in 1716 werd verkocht aan de leerkoper Nicolaas Brits. De laatste wijnkoper Willem Berghuys, heeft tussen 1709 en 1716 een gevelsteen aangebracht voorstellend "Int Casteel van Malaga", hetgeen voor zijn opvolger geen bezwaar kon zijn want zowel de sherry als de huiden werden vanuit Malaga naar Amsterdam verscheept.

Halverwege de 18de eeuw (1742) werd naar de heersende mode in die tijd de complete voorgevel vervangen door iets moderns. De trapgevel werd vervangen door een "klokgevel van zware

vormen". Bij deze verbouwing werd ook de gevelsteen verplaatst naar de achtergevel.

In de tweede helft van de 19de eeuw ontstond een enorme woningnood in de stad.

Vanaf die tijd werd ook dit huis bewoond door meerder gezinnen, terwijl vanuit de kelder allerlei handel werd gedreven, zoals in aardappelen.

Deze situatie duurde voort tot ver na de Tweede Wereldoorlog.

In 1962 is het pand gekocht door architect (en theoloog) Pieter Kardol. Hij heeft het huis voor zover mogelijk en toegestaan weer in de oorspronkelijke indeling laten terugbrengen. Daarbij is ook de gevelsteen naar de voorkant teruggeplaatst, zodat deze na ruim tweehonderd jaar weer zichtbaar is. Ook de plafondschildering (linnen op hout) in de woonkamer op de eerste verdieping, is van achter allerlei betimmeringen tevoorschijn gekomen.

Aanmeldingsformulier Vereniging Bewoond Bewaard

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoon:

Wel/Niet*:

Eigenaar/huurder*, van een rijksmonument zijnde een woonhuis/boerderij/anders te weten*:

Wenst lid te worden. Kosten € 27,50 per jaar

Wenst begunstiger te worden. Kosten € 22,50 per jaar

Wenst nadere informatie over onze vereniging

Datum:

Handtekening:

* Doorstrepen wat niet van toepassing is.

Het aanmeldingsformulier zenden aan:

Vereniging Bewoond Bewaard
Herengracht 474
1017 CA AMSTERDAM

Aanmelden als lid kan ook via onze website: www.bewoondbewaard.nl
